

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 หมู่บ้าน 1,114 ครัวเรือน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอาจสามารถ, มีนาคม 2556)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จาก 12 หมู่บ้าน จำนวน 1,114 ครัวเรือน กำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973 : 727) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 295 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดเป็นค่า 5 ระดับ

มากที่สุด	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ	มากที่สุด
มาก	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ	มาก
ปานกลาง	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ	ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ	น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. บันทึกคะแนนตามรหัสที่กำหนดไว้เพื่อประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม

สำเร็จรูป โดยเฉพาะส่วนของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม	มากที่สุด
4	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม	มาก
3	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม	ปานกลาง
2	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม	น้อย
1	หมายถึงระดับการมีส่วนร่วม	น้อยที่สุด

เกณฑ์การแบ่งช่วงชั้นคะแนนจากจำนวนระดับชั้นเท่ากับ 5 ชั้น (คะแนนจาก 1 ถึง 5)

คำนวณได้จากสูตรนี้

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= 0.80$$

ฉะนั้นในแต่ละช่วงคะแนนของระดับชั้น จะเท่ากับ 0.80 คิดเป็นเกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้น จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลความหมายระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้ (รังสรรค์ ดิงเหล็ก. 2551 : 121 - 122)

ระดับคะแนน 1.00 - 1.80	หมายถึง การมีส่วนร่วม	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
ระดับคะแนน 1.81 - 2.60	หมายถึง การมีส่วนร่วม	อยู่ในระดับ น้อย
ระดับคะแนน 2.61 - 3.40	หมายถึง การมีส่วนร่วม	อยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับคะแนน 3.41 - 4.20	หมายถึง การมีส่วนร่วม	อยู่ในระดับ มาก
ระดับคะแนน 4.21 - 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วม	อยู่ในระดับ มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านกิจการบ้านเมืองที่ดี ($\bar{X} = 3.83$) และ ด้านการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ($\bar{X} = 3.17$) และด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.96$) และด้านการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.66$) อยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 2.53$)

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ การศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เรียงลำดับจากความถี่มากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมกับ อบต. ในการจัดทำแผนและโครงการด้านการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (ค่าความถี่ = 15) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส (ค่าความถี่ = 14) และการและประชาชนมีส่วนร่วมในการนำนโยบายวางแผนกระจายอำนาจสู่ ท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการประเมินผลทางการเมือง (ค่าความถี่ = 13)

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผล ในด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมน้อย ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิก การร่วมประชุม การร่วมตัดสินใจ การร่วมวางแผน โครงการ การร่วมดำเนินการตามแผนและการร่วมตรวจสอบและประเมินผล ทั้งหลายเหล่านี้ยังส่งผลให้การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่ากลไก

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ใช่เป็นการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนเพื่อพึ่งและพัฒนาตนเอง ขาดการทำงานที่มีคนหลาย ๆ คนมาทำงานช่วยเหลือกัน ไม่ได้เกิดจากการมาร่วมกันอย่างจริงจัง จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ กุศุมาลย์ มหาเสน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภู่อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา พบว่า อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้าง มีส่วนร่วมมากกว่า อาชีพเกษตรกร และอาชีพเกษตรกรมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า อาชีพรับจ้างหรือลูกจ้างมีส่วนร่วมมากกว่า อาชีพค้าขาย และอาชีพเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ขององค์การบริหารส่วนตำบลจี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน พบว่า

2.1 อายุ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้มีอายุแสดงให้เห็นบทบาทความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมประชุมทั้งระดับหมู่บ้าน ชุมชน และท้องถิ่น มีบทบาทที่พัฒนาชุมชน ท้องถิ่นของตน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ เจริญ ประกอบเลิศ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานที่ อายุ พบว่าประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 หมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก มีหมู่บ้านจำนวนมาก ซึ่งแต่ละหมู่บ้านก็มีความแตกต่างกัน ทั้งสภาพพื้นที่ ขนาดพื้นที่ หรือจำนวนประชากรที่แตกต่างกัน ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่แต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็ก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับ ปรีนดา ธิรศิลาเวทย์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อยู่อาศัย อยู่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคามไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาการเรียนรู้ในระดับที่แตกต่างกันจะมีแนวคิดมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าบุคคลที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ได้รับการขัดเกลาทางการศึกษาและประสบการณ์จากสังคมได้มากกว่าประชาชนที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ รัชนิดา ไสยรส (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามประเมินผลแผนงาน และ โครงสร้างพื้นฐานที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการขึ้น
- 1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการมีส่วนร่วม ในการ โครงการหรือ กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้น ผ่านช่องทางตามสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียง เพื่อ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ชี้เหล็ก ในด้าน การรับรู้และการร่วมปฏิบัติการให้เพิ่มมากขึ้น
- 1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลชี้เหล็กลควรตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยด้าน ประชาชนให้ มากขึ้น เช่น การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ให้แก่ประชาชน การ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีความรัก และสามัคคี ไม่ขัดแย้งกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลชี้เหล็กล อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด และควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชน เปรียบเทียบกับสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบลชี้เหล็กล อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด